

Rekenkamer Leiderdorp

Jaarverslag 2008

Inleiding

Voor u ligt het verslag van de Rekenkamer Leiderdorp over het jaar 2008. Het afgelopen jaar was in meerdere opzichten een boeiend rekenkamerjaar.

In 2008 heeft de Rekenkamer één onderzoek afgerond en één onderzoek gestart. Het eerste onderzoek is het onderzoek naar Verbonden Partijen. Een politiek actueel onderwerp. Zeker als we kijken naar de importantie van de huidige regionale samenwerkingsverbanden voor de gemeente Leiderdorp. Maar ook gelet op de plannen die het bestuur heeft op dit vlak voor de nabije toekomst. Het onderzoek geeft een goed inzicht in de wijze waarop de gemeente Leiderdorp in de afgelopen periode de regionale samenwerkingsrelaties is aangegaan en de wijze waarop zij daar thans invulling aan geeft.

Het onderzoek dat in het najaar 2008 is gestart is het onderzoek naar risicomanagement bij het W4-project. Het W4-project is voor de gemeente in meerdere opzichten een heel belangrijk en groot project. Met het W4-project zal de barrièrewerking van de rijksweg A4 verminderen en wordt er een duurzame kwaliteitsimpuls gegeven aan de woon- en leefomgeving van de A4. Daarnaast is het financieel een omvangrijk project. Om de risico's voor Leiderdorp zo gering mogelijk te houden, is een adequate invulling van het risicomanagement een vereiste. Mede daarom heeft de rekenkamer besloten hiernaar een onderzoek uit te voeren, met als doel 'leren en verbeteren'.

De afgelopen periode hebben de Gemeenteraad en de Rekenkamer periodiek met elkaar overleg gehad. Deze wederzijdse afstemming is van groot belang. De Rekenkamer is een instrument van de Raad. De Raad moet weten wat de Rekenkamer doet. En de Rekenkamer moeten weten wat de wensen en behoeften zijn van de raad. Welke onderwerpen zou de Raad gaarne onderzocht willen hebben? En kunnen we vanuit de rekenkamer daaraan een onafhankelijke invulling geven?

Voor 2009 zullen we dan ook, mede op verzoek van de Raad, een onderzoek gaan uitvoering naar het jeugdbeleid binnen Leiderdorp. Dit is een zogeheten 'doe mee'-onderzoek, dat eveneens bij andere gemeenten wordt uitgevoerd. Vergelijking met anderen is daarmee eveneens goed mogelijk.

Ook in de komende periode wil de Rekenkamer onderzoeken uitvoeren "*...die er toe doen...*". Onderzoeken waarmee we een bijdrage leveren aan de toetsende en controlerende functie van de Raad.

Dat doen we niet door alleen maar terug te kijken en te onderzoeken wat er allemaal fout is gegaan. Nee, integendeel. Op basis van het inzicht in 'hoe doen we het', willen we handvatten bieden voor mogelijke verbetering. Daarin zit de toegevoegde waarde van het rekenkameronderzoek.

Hans van Heijst,
Voorzitter Rekenkamer Leiderdorp

Rekenkameronderzoek: Risicomanagement W4

Het W4-project is een meerjarig project met meerdere overheden dat als doel heeft de A4 bij Leiderdorp te verbreden en dit, mede ter dekking van de te maken kosten, te combineren met gebiedsontwikkeling. De gebiedsontwikkeling gebeurt voor rekening en risico van de gemeente Leiderdorp. Daarbij wordt samengewerkt in een Publiek Private Samenwerking (PPS) met ontwikkelaar Bohemen. Aangezien projecten met deze omvang voor een gemeente als Leiderdorp financieel grote gevolgen kunnen hebben en beheersing van het plansaldo des te belangrijker is, wilde de Rekenkamer inzoomen op de wijze waarop de gemeente het risicomanagement in het W4-project heeft vormgegeven.

Adviesbureau Metrum is ingeschakeld om hier onderzoek naar te doen. Het onderzoeksrapport is in 2008 nog niet formeel verschenen, maar de Rekenkamer heeft in december kennis genomen van de voorlopige conclusies, die ook in de eindversie van het rapport terecht zijn gekomen. De Rekenkamer constateert dat bij het aangaan van de samenwerking op een heldere wijze risico's in beeld zijn gebracht en gecommuniceerd met de raad. Echter, hoe men de risico's zou gaan beheersen was niet duidelijk en ook in de praktijk werd niet duidelijk op risico's gestuurd. Wel is na verloop van tijd een systematische rapportagevorm ontstaan, waarin het verloop van de risico's werd gemeld. Deze is in de praktijk niet opgevolgd met risicobeheersing.

Een tweede belangrijke conclusie is dat het met Bohemen gesloten contract neerkwam op het volledige risicodragerschap van de gemeente, dat echter niet gepaard ging met directe financiële beïnvloedingsmogelijkheden. De aanbeveling van de Rekenkamer is dan ook om bij het aangaan van contracten met derden goed te kijken naar het risicoprofiel, de wijze van omgang hiermee en vervolgens met externen en ook intern in de organisatie duidelijke afspraken te maken over de inventarisatie en beheersing van risico's.

Rekenkameronderzoek: In het kader van verder kijken: op weg naar balans tussen denken en doen, onderzoek naar regionale samenwerkingsrelaties van de gemeente Leiderdorp

In de loop van 2007 en het begin van 2008 is het onderzoek naar regionale samenwerking uitgevoerd en op 16 april 2008 is de inhoud van het rapport gepresenteerd in een extra bijeenkomst van de Regiocommissie van de Gemeenteraad. Na inleidingen van de voorzitter van de commissie dhr. Van Huut en de voorzitter van de Rekenkamer heeft dhr. Ten Have van Deloitte de uitkomsten van het onderzoek toegelicht. De aanbevelingen om een besliskader te formuleren, periodieke risicoanalyses te doen, wederzijdse evaluaties met de verbonden partijen uit te voeren en de doelstellingen toetsbaar op te stellen worden uiteengezet. De raadsleden willen de aanbevelingen vooral op de toekomst richten en dit sluit aan bij de bedoeling die de Rekenkamer met haar werkwijze heeft. De raadsleden beogen meer aandacht te geven aan de doelstellingen van de regionale samenwerking en de rolverdeling tussen College en Raad bij de kaderstelling. De Raadsleden verwachten dat het College de aanbevelingen meeneemt in de uitwerking van haar notitie over regionale samenwerking (de zogenaamde paprikanotitie). Dhr. Van Huut sluit af met de constatering dat Leiderdorp haar zelfstandigheid wil behouden en dat regionale samenwerking daarbij van groot belang is. Derhalve moeten alle raadsleden bij de sturing betrokken worden.

Op 9 juni is het rapport door de Gemeenteraad behandeld. De Raad heeft besloten kennis te nemen van de inhoud van het rapport, de aanbevelingen in het rapport te onderschrijven en de aanbevelingen in februari 2010 te evalueren.

Dit rapport over de regionale samenwerking is in november 2008 ingezonden voor deelname aan de verkiezing van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVRK), de Goudvink. Naar verwachting wordt in mei 2009 duidelijk of het rapport is uitverkoren.

Rekenkameronderzoek: Jongerenwerk

In de laatste vergaderingen van 2008 is de start gemaakt met het onderwerp Jongerenwerk. Namens de Rekenkamer zal het bureau Necker dit onderzoek uitvoeren.

Het onderzoek kent een kwantitatief en een kwalitatief onderdeel. In het kwantitatieve deel worden statistieken verzameld die betrekking hebben op de jongeren, zoals: aantal jeugdigen per hectare speelruimte, aantal harde-kernjongeren en percentage jongeren met een startkwalificatie. In het kwalitatieve deel wordt een casestudy uitgevoerd van het jongerenwerk in Leiderdorp. De case-study zal ingaan op de jongerenontmoetingsplekken (JOP's).

Dit onderzoek zal in andere gemeenten parallel uit worden gevoerd zodat naast de analyse van het beleid van de gemeente Leiderdorp ook een vergelijkingskader met andere gemeenten beschikbaar komt.

Website

De Rekenkamer heeft op de website van de gemeente Leiderdorp een eigen pagina. Op deze site wordt informatie gegeven over de Rekenkamer en haar leden. De Rekenkamer heeft haar uitgebrachte onderzoeken naar pdf-formaat omgezet en deze zijn digitaal raadpleegbaar.

Externe contacten en kennisopbouw

De Rekenkamer onderhoudt nauwe banden met de rekenkamers in de directe omgeving. Zo vindt sinds enkele jaren met enige regelmaat overleg plaats met de Rekenkamers van Teylingen, Leiden, Noordwijk, Wassenaar-Voorschoten-Oegstgeest en Hillegom-Lisse-Noordwijkerhout. Doel van de bijeenkomsten is uitwisseling van ervaringen en kennisoverdracht.

Daarnaast tracht de Rekenkamer jaarlijks aanwezig te zijn bij het Congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

Overleg met de fractievoorzitters

Op 11 februari 2008 is met de fractievoorzitters gesproken over de afwikkeling van het onderzoek naar regionale samenwerking. Het rapport zal op korte termijn met de reactie van het College aan de Raad worden aangeboden voor behandeling.

Vervolgens is gesproken over de onderwerpen op de groslijst. De criteria voor het uitvoeren van een onderzoek zijn als volgt geformuleerd: politieke actualiteit, enige substantiële financiële omvang en twijfel omtrent de uitvoering. De ambitie van de Rekenkamer om jaarlijks een groot en een kleiner onderzoek uit te voeren wordt door de fractievoorzitters gesteund. Met de fractievoorzitters is afgesproken dat zij mogelijke onderzoeksonderwerpen in het Praesidium aan de orde kunnen stellen en deze vervolgens aan de Rekenkamer door te (laten) geven.

Als vernieuwend onderzoeksonderwerp wordt nagegaan of een onderwerp uit de 'ergernissen-top 10' kan worden opgepakt. In vervolg op deze afspraak is in de loop

van 2008 een onderzoeksopzet gereed gekomen omtrent het klachtenmanagementsysteem. Dit onderwerp is niet direct in de markt uitgezet aangezien de Rekenkamer reeds gekozen heeft voor deelname aan het Doe-mee-onderzoek Jongerenbeleid. Dit onderzoek wordt begin 2009 uitgevoerd.

Op 6 oktober 2008 is met de fractievoorzitters gesproken over de onderzoeksopzet over risicomangement omtrent de W4 van de Rekenkamer. Hierbij is expliciet aan de orde gekomen het verschil met het door het College uitgevoerde onderzoek naar risicomangement in het algemeen. Het onderzoek over risicomangement wordt naar verwachting in het voorjaar van 2009 afgerond.

De fractievoorzitters hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in een onderzoek naar het subsidiebeleid, waarbij één van de onderdelen het accommodatiebeleid van de gemeente zou moeten zijn. De Rekenkamer neemt dit onderwerp op in de groslijst maar wijst er ook op dat nog een paar jaar terug een onderzoek is gedaan naar het subsidiebeleid. Het is interessant om over één of twee jaar een herhalingsonderzoek uit te voeren om te zien wat de resultaten ervan zijn.

Contacten met de griffie

Als gevolg van regelmatig telefonisch contact en contact via e-mail met Tineke Zantingh en Danielle Kamperveen lopen de zaken voor zowel de Griffie als de Rekenkamer naar wens. Onder meer wordt de Rekenkamer de knipselkrant via e-mail toegezonden, zodat de Rekenkamer op de hoogte blijft van de actuele ontwikkelingen in Leiderdorp.

Verzoek van Stichting Wijkteam Ockenrode / Nijenrode e.o.

Op 10 maart 2008 is gesproken met mevr. Bossers en dhr. Dollen van Stichting Wijkteam Ockenrode / Nijenrode e.o. Zij hebben de Rekenkamer gevraagd om de mogelijkheid van het uitvoeren van een onderzoek naar de MEAS-locatie te bespreken. De ontwikkelingen zijn in de vergaderingen uitgebreid besproken. Naar aanleiding van de bespreking heeft de Rekenkamer geconcludeerd dat het onderwerp zich op dat moment niet leende voor een onderzoek. Het onderwerp was op dat moment nog niet volledig afgehandeld door de Gemeenteraad en ook stonden nog juridische mogelijkheden open voor het wijkteam. Tenslotte betreft de MEAS-locatie een enkelvoudige casus en de Rekenkamer richt zich bij voorkeur op een verzameling van casuïstiek. Het wijkteam heeft omtrent deze overwegingen een brief van de Rekenkamer ontvangen. De Rekenkamer heeft het onderwerp MEAS-locatie op de groslijst opgenomen om mogelijk in de toekomst bij een onderzoek te betrekken.

Overzicht Financiën

Budget en realisatie 2008

De Raad heeft voor het begrotingsjaar 2008, evenals in de voorgaande jaren, een budget van € 36.500 gereserveerd voor de Rekenkamer.

De totale uitgaven van de Rekenkamer in 2008 bedroegen € 27.124,08. In dit bedrag zit ook de declaratie van de presentiegelden van kwartaal 4 van 2007 die in 2008 zijn uitbetaald (€ 402,08).

De uitgaven bestaan uit de volgende posten:

- Veldonderzoek door derden:	€ 14.163,20
waarvan:	
€ 5.000,00 tbv het onderzoek Verbonden Partijen en	
€ 9.163,20 tbv het onderzoek Risicomanagement W4	
- Presentiegelden en declaraties:	€ 11.789,64
- Symposia, studiekosten en contributies:	€ 485,00
- Overige uitgaven:	€ 686,24

Toevoeging aan de reserve Rekenkamer

Het verschil tussen de begroting en de werkelijk gedane uitgaven wordt toegevoegd aan de reserve Rekenkamer. De toevoeging over 2008 zou hiermee € 9.375,92 zijn.

De reserve Rekenkamer is in 2003 gevormd met het oog op de per jaar schommelende uitgaven van de Rekenkamer en de ambitie om naast één jaarlijks periodiek onderzoek ook een wat groter onderzoek te kunnen doen. Met de vorming van deze reserve is de uitvoering van het door de Rekenkamer gewenste onderzoeksprogramma gewaarborgd.

Per ultimo 2007 is de reserve afgeroomd tot € 50.000,00, het maximumbedrag dat conform het besluit van de gemeenteraad op de balans tbv het Rekenkamerwerk gereserveerd mag worden. Het batige saldo zal daarom ook in 2008 niet worden toegevoegd aan de Reserve Rekenkamer.

Verwachtingen met betrekking tot boekjaar 2009

In 2008 heeft de Rekenkamer opnieuw haar interne en externe onderzoek ruimschoots binnen de begroting uit laten voeren. De Rekenkamer spreekt voor 2009 de verwachting uit dat opnieuw de uitgaven binnen de gestelde begroting kunnen worden uitgevoerd en dat de afronding van het Risicomanagement-onderzoek en een in voorbereiding zijnde tweede extern onderzoek zonder een beroep op de gevormde reserve kunnen worden uitgevoerd. Met name de interne, gedetailleerde voorbereidingen van de onderzoeksformulering dragen hieraan bij. Op deze manier wordt de binnen de Rekenkamer aanwezige expertise op het gebied van uitvoerend onderzoek tot een maximum benut.

Bijlage 1. Groslijst onderwerpen

Groslijst onderzoeksonderwerpen, in willekeurige volgorde:

	Herkomst onderwerp	Datum
WABO: is de gemeente er klaar voor?	Gemeenteraad	Februari 2008
MEAS-locatie	Burger	Februari 2008
Gemeentewinkel - 1 loket, burgercontact	Rekenkamer	Oude groslijst
(subsidies voor het) Jeugdbeleid	Raad	Oude groslijst
Huisvesting gemeentelijke diensten	Rekenkamer	Februari 2008
Implementatie WMO (werkt het?)	Rekenkamer	Februari 2008
Risicomangement, bv. Centrumplan en W4	Raad	Februari 2008
Kostendekkendheid sportaccomodaties	Rekenkamer	Februari 2008
Kostendekkendheid leges / tarieven	Rekenkamer	Februari 2008
Registratie vastgoed (voldoende inzicht?)	Rekenkamer	Februari 2008
Benutting externe subsidies	Rekenkamer	Februari 2008
Subsidieverantwoording	Rekenkamer	Februari 2008
Planmatig wegenonderhoud	Rekenkamer	Februari 2008
Wachtgeldregelingen	Rekenkamer	Februari 2008
Sportbeleid	Rekenkamer	Februari 2008
213a-onderzoek: wordt door de gemeente voldoende invulling gegeven aan rechtmatigheidsonderzoek?	Rekenkamer	Februari 2008
Evaluatie productsubsidies	Raad	Februari 2008
Klein leed	Rekenkamer	Februari 2008

De criteria voor onderwerpen op de groslijst zijn politieke actualiteit, een substantiële financiële omvang, twijfel omtrent de uitvoering

Bijlage 2. Samenstelling rekenkamer

Voorzitter: **Hans van Heyst** (1958) is werkzaam bij de gemeente Rotterdam als *auditmanager* bij de dienst Audit Services Rotterdam, belast met de uitvoering van onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het College gevoerde beleid. Daarvoor heeft hij diverse functies vervuld binnen de gemeente Rotterdam, m.n. op het terrein van de bedrijfsvoering. Tevens is hij als projectleider werkzaam geweest bij de Algemene Rekenkamer, verantwoordelijk voor de uitvoering van diverse (rijksbrede) onderzoeken. Lid van de Rekenkamer vanaf medio 2004.

Secretaris: **Irene Gerrits** (1975) is politicoloog en werkzaam bij de provincie Zuid-Holland als ambtelijk secretaris. Daar is zij belast met de bestuurlijke overleggen voor natuur- en recreatieschappen: gemeenschappelijke regelingen van gemeenten met de provincie. Hiervoor was zij beleidsadviseur in de gemeente Rotterdam en in die functie betrokken bij opstellen en toetsing van begroting en jaarstukken. Lid van de Rekenkamer vanaf september 2006.

Vice-voorzitter: **Foort van Oosten** (1977) is na zijn studie rechten werkzaam geweest als advocaat op een advocatenkantoor in Rotterdam en sinds 2006 in dienst bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast is hij actief als gemeenteraadslid te Schiedam en lid van de Rekenkamercommissie Schiedam-Vlaardingen.

Penningmeester: **Albert de Koning** (1970) is afgestudeerd in de Bedrijfseconomie (EUR) en volgt momenteel de postdoctorale opleiding tot Registercontroller. Hij is werkzaam bij KPN als Business Controller in het IT werkveld. Vanaf 2003 is hij lid van de Raad van Toezicht van de AWL (Algemene Woningbouwstichting Leiderdorp). Lid van de Rekenkamer vanaf september 2006.

Lid: **Carsten Hof** (1969) is afgestudeerd in de Bestuurskunde (Leiden). Hij is werkzaam bij de gemeente Den Haag als afdelingsmanager bij de projectafdeling van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling. Daarvoor heeft hij gewerkt bij de concerndirectie Financiën en meegewerkt aan de begroting, marap en jaarrekening van de gemeente. Lid van de Rekenkamer vanaf december 2007.